

Contra impugnantes ordi

cecinerunt virginē pariturā xp̄z. Ita illi eā peperisse xp̄m filiū dei. **N**ō ex oīti in h̄ solo v̄bo q̄ eēt mater dei oēm exp̄sserūt excellētiā et sup̄eminētiā toti⁹ puritatis et sanctitat. sup̄ oēs creaturā corpālē et sp̄ualē. **Q**uerē ergo ei⁹ sanctitatē p̄ miracula nō esset sane fidei. **N**ec miracula q̄ p̄ eā q̄tidie fiūt ad p̄bationē sue sanctitatis exhibent. nec sanctitati ei⁹ aliqd̄ addūt. s̄ ad manifestādaz ei⁹ erga nos immensaz caritatē et pietatē quā habet ad deuote eā implorātes et venerantes.

Contra impugnantes

Carth. quō nō sit ordo confirmatus. **H**uc pleriqz eosdē impugnat quō p̄mo nō fuēt cōfirmatus eoz ordo a sede aplice. **E**st plane cōfirmat⁹ et sepe vt patz in plurib⁹ p̄uilegijs et ip̄s statutis. **T**ū dem⁹ locū huic obiecti onī et sub paucis v̄bis dicam⁹ sufficē ad confirmatōez cuiuscūqz religionis collegij seu congregatōis sp̄ual vite sanctitatē. hoc ē in seruitio dei virtuosā pseuerantiā absqz etiā ap̄pbatōe sedis aplice. **E**t hec est ap̄pbatō seu confirmatō inuisibilis spiritus sancti et ip̄i⁹ v̄ndito q̄ docz de om̄ib⁹. **J**o. ij. **E**t hoc ē qd̄ d̄r̄. **M**at. v. ca. **S**i op⁹ nō est ex deo dissoluet. **N**ec ecclia p̄mitiua imo iā p̄ mltos annos adulta his cōfirmatōib⁹ et approbatōib⁹ vtebat. **T**ādē ecclia vidēs ofusionē in religionū multiplicatōe ⁊ heresū pullulatōe stric⁹

nē carthi nō eē confirmatū

admouens manū tanqz m̄ sollicita reprobauit oēs religiones medicatū. q̄tuor except. **N**eqz ampli⁹ aliq̄ religio instituet nisi approbatōe sedis aplice. **D**e religionib⁹ aut̄ antiqz nō legim⁹ aliqz approbatōnē exp̄ssā sedis aplice. s̄ eoz vita sc̄a ecclia sciēte et eis vt viris sanctis ⁊ approbatis cōcitate et multa et varia p̄uilegia cedente erat eoz plena confirmatio. **E**st at̄ carthusien. ordo ceteris om̄ib⁹ antiqz exceptis. **S**idic⁹ et Augl. ordinib⁹. **F**uit enī circa annos añ ordinez Cisterciē. et p̄ centū. xxx. annos añ p̄dicatores ⁊ miōres ceterosqz medicates.

Finis

Tractat⁹ mgrī Johis

Carson Cancellarij parisiē de nō esu carnū Carthusienū extra eos q̄ eosdē ex hoc statuto tanqz indiscretos et inhūanos iudicat. rōnib⁹ approbās indispensabilē apud eos seruari solitā carnū abstinentiaz.

Gregio viro Johi de Gonnāt q̄ olim in seculo miles. nunc in xp̄i seruitute cū preclara Carthusien. familia militās illustrius suus Jobes cancellari⁹ indign⁹ parisiē. triūptum beatitudinis adipisci. **T**ua sic opinor meminit prudētia quēadmod̄ ab inclito p̄ceptore meo nunc ep̄o Cameracē. prudēz postulasti vt p̄

De nō
tractatū aliq
lira dūpurat
ret carnales
māri ore la
tanqz irrōna
petuā eoz d
tiā. **A**ntep
me⁹ cui in can
carboera luc
fundi diffi
nit. qd̄ agn
gū sup̄p̄tū
obē mi me qz
tamē aliqz sū
re lectioib⁹ n
rō impario
do religiois t
to qd̄ optam
donū optimū
gerim supple
dū mōi nul fr
fundi⁹ sapiē
mōi in ofiō
san eloqz non
dicoz nolito og
piā interp̄tū ab
loqz ep̄ ge
nū in ap̄ iust
exp̄stulo.
O Ran
abstī
vidē
vstire ebeb
solēt abstīnē
unt qz de
ab eis auctē
firmatē vici
ca p̄uilegiū

De nō esu carniū

tractatū aliquē ex iure diuino ⁊ va-
lida disputatōe opescēt ac reuelle-
ret carnales q̄ cecis oculis ac spu-
māti ore latrāt in religionē cart̄b.
tanq̄ irrōnabilis sit et impia ob p-
petuā eoz̄ d̄ nō esu carniū obseruā-
tiā. **A**ccēptauit h̄ agē idē p̄ceptor
me⁹ cui in cancellariat⁹ officio et in
cathedra successi immēit⁹. nō tñ ad
fundū difficultatis vs̄quaq; pue-
nit. qd̄ agnouerim. plura em̄ sibi iu-
gī sup̄irruēbāt impedimēta. Quā
obrē tui tue q̄z petitiōis nō imemor
tandē aliqñ sūpra occasione in vna
ex lectiōib⁹ meis conat⁹ sū. licz vi-
rib⁹ imparib⁹ satisfacē p̄to et serui-
do religiōis tue zelo. **Q**uod si p̄feceriz
id̄ qd̄ optauī gr̄as illi a quo om̄e
donū optimū et p̄fectū. si min⁹ atti-
gerim suppleāt aut corrigāt imp̄fe-
ctū meū tui fr̄es. p̄res mei et ali⁹ p̄-
fundi⁹ sapiētes. **B**ene vale mei me-
mor in ordib⁹ tuis. **E**t si latini for-
san eloquij non satis es idone⁹ au-
ditor. nolito queri qm̄ habes co-
piā interptū abūdatē p̄dicos p̄res
loquor q̄z genib⁹ puolūt oratio-
nū suaz suffragia egēs et mendic⁹
expostulo.

Orandis et mira est **J**obis
abstinētia et sobrietas cuz
dictū est. locustas et mel sil-
uestre edebat. **S**z horrere de facili
solēt abstinētiā q̄ voluptatib⁹ deflu-
unt q̄z de⁹ venter est. et sobrietas
ab eis austeritas inculpat. ex sua in-
firmitate viciosa in malo q̄z radica-
ta p̄suetudine alienā vitā metiētes

apud Cart̄b. cccxvi.

iudicāt mirabile esse aut superstitio-
sum aut indiscretū attenuare corp⁹
diuersis ieiunijis. **C**ōcessis insup ci-
bis q̄s de⁹ inquit creatū ad p̄ci-
piendū cū gr̄az actiōe irridēt non
vtētes. nō aduertūt aut capiūt q̄le-
ta sit q̄salubris et expedita et ex
bona cōsuetudine q̄z facilis et io-
cūda reddat. deuotoz̄ sobrietas
q̄ cū ap̄lo castigāt corp⁹ suū et i ser-
uitutē redigunt. Qui demū corpali
ieiunio vitia p̄mūt. mentē eleuant
vtutes adq̄runt et p̄mia. Subinde
ista est infamis palma vitioz̄. et ex-
trema quozūdā criminosoꝝ impu-
dendissimaq; p̄uersitas sc̄a pollue
calūniari bñ acta. et q̄ imitari non
p̄nt saltem volūt ea detestari. **H**inc
blandit̄ iniquitas sibi si de sanctitate
p̄fuxerit. p̄briū aliq̄d. si oīra bñ viuē-
tes infames snias p̄ulerit. et alte-
ne vite reprobatoꝝ suā laudē ⁊ so-
lamē esse arbitrat̄. **E**xprimur hanc
carnaliū hōim insanā tū in multis
tū nōiatim erga venerabiles p̄res
et fr̄es d̄ ordine carthulien̄. apud
q̄s repit̄ sicubi in ecclia quicq; vesti-
gij reliq̄rit p̄dicanda illa p̄scoꝝ
patz deuotio admirabilis feruor
et sua p̄pe modū incredibilis otinē-
tia. **H**os nāq; cart̄b. exagitāt non-
nunq; imbuti sapia terrena aiāli et
diabolica dicētes oīra caritatē de-
negatē sibi ip̄is p̄fertiz in infirmita-
te positis esū carniū. **N**ox ista. vox
plane illoꝝ est q̄ suspirabant ad ol-
las carniū egypti fastidito manna
Subit itaq; pluries ansmū aliq̄d

De nō esu seu

de hoc scribere vt temptare fūdī^o
eruere et cortice sublato medullie^o
p̄scrutari id qđ difficultatez affert
in p̄fati materia. nūc tandē occasio/
ne sūpta ex otractu p̄ntis lectōis q̄
de abstinentia loq̄t̄ Jobis bapt. co
nabit id ip̄z pagē tenuitas ingenij
met absolute qđē et hūī. qm̄ dī as
lux ēz intueē nūq̄ meli^o q̄ dū nuda
breuitate monstrat. folijs aut fale/
ris verboz nō magnope eget. ob/
umbat ip̄az qm̄q̄ et offuscant veri/
tate poti^o q̄ illustrēt et expediant.
Erit igit̄ triplex oclusio. vna dire/
ctē respōsalis. due sequētes difficul/
tati nodos tāgent et euoluent. **H**e
difficultates p̄cipue z sūmatuz due
sūt. vna d̄ casu necessitatis extreme
alia de infirmitatib^o et abbreviatio
ne vite. **P**rima oclusio p̄t rōnabilit̄
in ordine carthusien. esse lex vel ge/
nerale statutū vt null^o frater illi^o or/
dinis comedat vnq̄z carnes imo et
si petat qđ sibi nō ministrent. **E**t ad
hūmōi obseruationē fas est discipli/
nā grauē ostra transgressores insti/
tui. **S**ecda oclusio nō obstat rōnabi/
litati p̄fate legis vel statuti qđ dabi/
lis ē casus in q̄ frater carth. etiā p̄/
fessus obligaret̄ vesci esūib^o et ali^o
sibi ministrare teneret̄. **T**ertia oclu/
sio. abbreviatio vite corp̄alis aut
sanitatis debilitatio nō auferūt rō/
nabilitatez p̄fate legis aut statuti.
Suadet p̄ indirectū p̄ma oclusio.
qm̄ nisi sic liceret generalit̄ ordina/
se. nullo mō sentiendū est qđ p̄ tanti
tp̄is cursū scz p̄ trecetos annos et

abstinentia carnū

āpli^o talis fuisse lex inē ip̄os carth.
p̄mulgata et seruata inter q̄s tot
acten^o flozuerūt sūme religionis et
eximie discretōis viri i iure ciuili ca/
nonico z diuino nō mediocrit̄ instru/
cti. **N**e q̄q̄ insup tolerassz illō ecclia
alio q̄n dedissz laqueū suis fidelib^o
filijs. qm̄ eos damnabilē errasse sci/
uissz. neq̄ tū eos ab errore reuocaf/
set. **A**lio q̄n p̄terea nō laudassent vi/
tā taliū sādissimi viri. quē admodū
deuotus et circumspectissim^o frater
Berū. ad f̄res de mōte dei eiusdem
ordinis scribēs eos collaudasse re/
p̄it. imo et ad abstinentiā multā inui/
tasse. obiectās f̄res illis in horren/
dis frigorib^o magne carthusie ma/
nētes. **R**ursū p̄ directū sic arguit̄
Licitū est vni vel plurib^o p̄ totā vi/
tāz a carnū esu p̄tius abstineē qm̄
ita fecerūt plurimi laudabilē z q̄ti
die faciūt. **E**t ap̄lus satis inuit di/
cēs. **Q** si esca scādalisat f̄rez meuz
nō māducabo carnes i eternū. **Q**d
nō posuisset si nō potuisset p̄pleri. **P**otuit
ergo irrēphensibilē fieri lex
sue statutū qđ illud licitū iugiter ser/
uaret̄. qm̄ infra docebit̄ nil obstat
quo min^o illud fieri fas existat. **E**te/
rū lex illa rōnabilis tenēda est q̄ re/
ligioni cōuenit. q̄ discipline ogruit.
et q̄ saluti p̄ficiat quē admodū tra/
hit̄ ex didis. **S**ed lex talis de
nō comedēdo carnes est hūmōi put
expiētia lōga de d̄rix est. **E**tēn sub
hac lege et f̄m eā religiosi viri z di/
sciplinati et de salute sua solliciti vi/
xerūt vsq̄ ad senectā bonā z plenā

30°

30°

30°

line

apud
diep incolu
q̄ in locis ali
dīc̄ elus carniū
q̄ oīat eos
p̄phetaz et h
ligei ac Job ba
partz p̄ egypt
ter q̄s put ref
ad Eustochiū
codum aliq̄o
Pro oclusio
facit̄ ea oia q̄
tate et abstinet
lia q̄ plurima su
hic interi. Legat
Jouinianū. vbi
tū hystoīs
Aideat idē in
rns in suis col
p̄ficiū erit qu
virginū et mul
in sanitate et in
rabilis. **H**abem
la cui in vltā q̄
sibi gliaodī nō p
dico p̄teret. p̄mo
rū reuclit. **B**erū
sup eand. **E**t mo
licita sūt a land
putata. **D**em
fionis ex vedu
ex nubū obie
gis elucecet. **S**
supponit qđ de
frater carth. e
vesci carnib^o et
neat. **S**up ad
obuiat rōnabi

diez incolumes in aia ⁊ corpe pl^o
 q̄ in locis alijs plurimis vbi cōce/
 dit elus canū ad saturitatē **D**enū
 q̄ ostat eos imitatores eē antiq̄z
 pphetaz et heremitz helye et he
 lizei ac **J**ob. bap. alioz q̄z sanctoz
 patz p egyptū olim degentiū **I**n
 ter q̄s put refert **H**iero. i epla vna
 ad **E**ustochiū nō solū carnes sed ⁊
 coctum aliq̄o comedisse luxuria est
Pro oclusionis hui^o corroboratōe
 facit ea oia q̄ scripserūt de sobrie
 tate et abstinentia doctores catho/
 lici q̄ plurima sūt valde nec egent
 hic inseri. **L**egat **H**ieron. in li. cōtra
Jouinianū. vbi ex vetustissimis gē/
 tiliū hystoriz sobrietatem stabilit
Videat idē in vitas pat. ⁊ **C**assia
 nus in suis collatōib^o et institut. et
 pspiciū erit qualis scōz patz imo
 virginū et muliez abstinentia fuit ⁊
 in sanitate et in firmitate ostant mi
 rabilis. **H**abem^o de venerabili pau
 la cui in vltia qua obijt egritudine
 sibi psuadēi nō potuit vt vīno mo/
 dico vteret. p̄inde discretōes cibo
 rū reuellit. **B**ernard^o in omelia. xxx
 sup canē. Et multa in hūc modū re
 licta sūt a sanctis et celeberrime dis
 putata. **D**enūq̄ veritas hui^o oclu/
 sionis ex deductōne sequentiū velut
 ex nubū obiectaz depulsione ma
 gis elucescet **I**n sc̄da oclusionē vnū
 supponit q̄ dabilis sit casus i quo
 frater carth etiā p̄fessus obliget
 vesci carnib^o et ali^o sibi ministrare te
 neat **S**up addit ad hec q̄ istud nō
 obuiat rōnabilitati legis an̄ dicte

pbat suppositū in casu necitatis ex
 treme q̄ dabilis est casus infirmita
 tis vbi medicoz exproz iudicium
 et oscia fr̄is infirmatis et alioz si
 bi ministratiū dictabūt q̄ ip̄e egro
 tus absq̄ dubio moriet li nō adiu
 uet p̄ esū carnū et edendo carnes
 oualescat. **N**ec satis eē videt ad ne
 gandū possibilitatē necitatis hui^o
 extreme illud q̄ scripsit q̄dam me
 dicoz mgr̄ **A**rnold^o de villa noua
 p̄ dissolutōe dubietatis p̄posite. **A**it
 em̄ q̄ in egritudine qualibet cura/
 bili hūidū radicale sufficient restau
 rari p̄t per vitella ouoz absq̄ esu
 carnū req̄sito. **S**pec euasio nō vsq̄/
 quaq̄ sufficit. nec difficultatis radi
 cē euellit. **S**tabit itaq̄ q̄ languēs
 de quo est sermo omnē abominabi
 tur vtilē cibum p̄ter carnes aut ius
 eaz. et p̄sertim vitella ouoz fasti
 diet ita vt comedē illa salubrit̄ aut
 absq̄ vomitu nō valeat. **S**z tñ ne
 strouersia aut calūnie materia in
 lōgi^o p̄cedat dabo casū possibilez
 vbi aliq̄s carthusien. etiā san^o mo
 riet absq̄ remedio nisi carnib^o vt
 osentiat. vtp̄ta si deduct^o sit i ma
 nus tyrānoz vbi vel ex neq̄tia vel
 aliūde nihil p̄mitteē sibi offerri ad
 vescendū p̄ter carnes. **Q**uerendū ē
 ergo in hoc vel o simili casu necessi
 tatis. an h̄mōi carth. tenebitur car
 nes comedē. et si sic habet intentū.
Si dicet aliq̄s q̄ poti^o eligē habe
 bit mori fame. dicē eundē oportet
 bit ex oñti in se ip̄m man^o inijciet et
 erit suimet occisor. **J**uxta illud vul

De nō esu seu

gatū Augl. pascere fame morientē. si nō paup̄i occidisti. nec ad se min⁹ q̄ ad alios p̄ceptū hoc extendit. **P**retēa cōsuetudo aut cōstitutio generalis ecclesie de non comedendo carnes in die veneris nō obligaret ad sui obseruationē in casib⁹ p̄orib⁹ extreme nēcitat̄is. imo nec excusaret aliquē ab homicidio q̄ cū possit saluare vitā p̄ esum carniū se vel aliū mori spontanee p̄mittēt abstīnēdo. **S**cludendo tū sp̄ casum grandis scādali in fide de quo dicit postea. **P**orro de votis idē est argumētū. **E**st aut̄ fundamentū radicale preta-
te rōis in h̄ qm̄ a lege diuina nlla lex aut obligatio pure hūana pōt absoluere aut excipere vel instiuere q̄ nō obseruet̄. **S**ed hec est lex diuina. **N**on occides. a qua lege non legit̄ per aliq̄d aliud diuinū ius facta exceptio ista vt p̄ obseruatione cōstitutōis aut obligatōis pure humane supueniētis cā transgredi licēt et se mori sinere fas esset. **U**nde reclusus aliq̄s q̄ vouit non egredi videns aliquē in extrema necessitate famis aut piculi mortis si nō exeat et succurrat cū possit p̄ occisore criminari. quāto magis si sibi met in articulo mortis vel tal̄ nēcitat̄is subuenire cōtēpserit. **P**roinde cōfirmatio eoz̄ q̄ dicta s̄t sumit̄ ex h̄ q̄ nulla cōstitutio extra caritatē p̄t robur obtinere. qm̄ lex p̄ caritate sp̄fert̄ dū bñ fert̄ qz est p̄cepti finis et plenitudo legis s̄m ap̄lm̄. **E**st aut̄ extra caritatē cū in deteriore vergit exitū se vel aliū dimittere mori mo-

abstinentia carniū

dis tactis qm̄ ex cōcessione diuina licet ad vitā patet exit⁹. **D**eniqz p̄ceptū inferioris seu cōstitutio p̄iudicare possit p̄cepto superioris. dei videlicet iubentis ne q̄s se perimat q̄ q̄ falsū sit nō videt nemo. **O**bs̄ciet forte aliq̄s de machabeis q̄ prius elegerūt horridā mortē perpeti q̄ carniū suillis vesci. **S**imilē de quibusdam alijs in veteri testamēto et nouo q̄ vel ad exemplū virtutis vel ad euitandū dei iniuriā. vel p̄ castitate seruanda. aut in vltionē inimicorū vt samson. semet ipsos perimerūt. **S**ed ad multa istoz̄ respondet **Aug⁹**. diffuse. de ci. dei. **C**ui⁹ inia finalis ē q̄ nisi ex reuelatiōe diuina aut ex speciali instīndū dei dispensante (habet enim de⁹ p̄tatem vite et mortis) nō pōt quisq̄ man⁹ licent̄ sibi inh̄cere. q̄uis de castitate seruanda specialior est difficultas que tangēt inferi⁹. **D**e machabeis insuper alia est ratio. qm̄ lex diuina ipsos tūc obligabat nō remede carnes porcinas. **I**deo fatendū est q̄ citi⁹ mortē q̄ esum talē debebant eligē. **N**ō em̄ trāsgrediēda ē lex dei p̄ corporalis vite saluatōe. **S**ec⁹ ē tūc vbi talis legalis obseruatio cessat. **S**ecus p̄terea vbi nō cōsurgit obligatio nisi ex cōstitutōe pure hūana. **I**ntelligite vigilāte q̄ dico de cōstitutōe pure hūana. **S**unt enim quōtidie leges de malefactorib⁹ occidēdis. s̄ nō sūt solū humane. imo sūdāmētū p̄ncipale et auctoritatis robur forūm a lege diuina. iubēte vt p̄plus suus tollat malū de medio suoz̄ mē

apud Carthusienles.

bz qđ scādalizat abscondat. Molo
tñ dicere qđ iudices possint p quo/
libet peccō ad arbitriū suū licenter
mortē statuē aut statutā infligē sic
de furto mere simplici deducit qui
dā doctoz **Setez** lex dīna hz. **Nō**
fornicabis. nō piurabis et filia pce
pta. **Idcirco** quātūcūqz posset ali
qđ plōgare vitā suā p fornicatōz
aut p piuriū nullus ad tñā cōsēire
debēt. **Sz** instabit aliqđ rursus et
dicet qđ oīa vota et leges oēs de qđ
b^o loqmur sūdant in lege dīna. in
hac sez. **Redde** altissimo vota tua
Et hūane institutōes in illa aucto/
ritate p̄latis data. **Qui** vos audit
me audit zc. **Et** itez **Que** dicit faci
te zc. **Rñ** de qđ in talib^o votis a legi
b^o positūis ista sp exceptio s̄intel
ligit. nisi vbi oīra dei supioris p̄ce
ptū cuius finis ē caritas militarēt
Inde emerit cōsiliuz istud **In** turpi
voto muta decretū. **Q** si aliqđ vo
tū fiēt aut aliq lex iuberet ab hōib^o
absqz omni exceptōne tali expressa
vel implicita irrationabilitatez ma
nifestam et non tolerādā lex z vo
tū stinerēt. **Quo** pacto sic? qm̄ eue
nire possēt casus qui legē dei in sui
observatōe violaret p̄t supponit
declaratū eē satis. **Et** arbitroz illd
qđ in hac scđa cōclusiōe supponi di
cebat. **Dabilē** eē sez casū in qđ frater
carthusiē etīā p̄fessus obligaret
vesci carnib^o et ali^o sibi ministrare
teneretur. **Et** iste casus est necessita
tis extreme seu p infirmitatē seu p
rpis aut loci a tyrannidē importu
nitatē cōtigerit. **Ista** tñ nēitas qđ pa
cto posset forsan nō sp obligare ad

ccccv.

utendū carnib^o p̄sertim in casu grā
dis scandali sequēs cōclusio decla
rabit. **Nūc** accedam^o qđ reliquū ē
in hac cōclusiōe argumētis stabi
lire vt declarem^o ea qđ dicta sūt sup
isto casu necessitat. extreme nō eb
uīare rōnabilitatē legis vel statutū
carth. de non comedendo carnes.
Pro qđ f̄memorādū ē qđ ad h nullū
votū exp̄ssū hnt. s̄ est dūtaxat qđā
ordinatio sine institutōe positūa. ne
hoc qđqz eoz p̄sumat attētare. qđ
si fecēt s̄biacebit discipline ordinis
et certas penas illic exp̄ssas sustine
bit. **Et** ita fuisse olim institutū apđ
qđdā alios ordies. vt apud fr̄es p̄/
dicatores s̄b pena carceris referēte
qđaz accepti. **Adde** vnum circa qđ
p̄ns difficultas versat. qđ p̄cipue
cāt apđ nōnullos scrupulū. **Fateor**
itaqz qđ null^o casus i ordiatōe p̄ot/
cta excipit. neqz casus infirmitatis.
neqz altēi^o nēitatis extreme. **Que**
exceptio si facta fuisset apponerent
ples digitū ori suo. qđ nūc i ordinati
onē talē oblatrāt. **Sz** rñdeo qđ ex
ceptōez hāc addē neqz oportuit.
imo nec oīgruum fuit. **Q** nō optuit
oīdit p̄mo qz lex natural et dīna
sufficiēt excipiūt. **Nūqđ** leges oēs
tā ecclīastice qđ dīne q̄uis ferantur
vniformit. suscipiūt tñ exceptōz p̄/
ut a p̄bo tradit. et ex earū dē inspe/
ctiōne cognoscit. **Illā** hō exceptio
nē continuo ad legem subiungi nul
la est necessitas. sed nec eiusdem ex
pressio requirit. **Que** est ratio illa?
Quia plerūqz hoc esset impossibile
Nimirū et plerūqz sup̄flūz p̄ter nu
merosam et infinitā particularium

De nō esu leui

circūstantiaz emergētū varietatē.
Rursus exceptio que sufficientē dat
intelligi aut aliunde satis trahitur
non eget exprimi. Sic est de casu
extreme necessitatis respectu legis
aut institutionis de qua loquimur.
Trahit quippe talis exceptio a le-
ge diuina et naturali quantū suffi-
cere debet. Quoniam p similitudinē
ad alias leges cōditas vbi similes
subintelliguntur exceptōnes instru-
itur quilibet etiam parum doctus
ita posse et debere fieri circa institu-
tionem presentem quantūcūq; ge-
neraliter lata sit dummodo illam q̄
subintelligenda est exceptionē per
expressa verba nequaquā excludat.
Si enī diceret institutō illa q̄ in nul-
lo casu etiā cuiuscūq; necessitatis
extreme liceret comedē carnes sub
mortalī pccō. nescirē fateor instituti-
onē istā ab iniquitate defendē. **S**ed
ita nō esse docet textus institutiōis
quē insperī. vbi nec obligatio ferē
sub pena peccati mortalis. sed so-
lūmodo sō pena discipline ordinis.
Nec eē casus tal' necessitatis extre-
me secludit. **I**nterrogatī siquē eorū
aliq̄ excellētes viri p meipz qd̄ age-
rent vbi in deserto aliquo vel car-
cere nihil haberent pter carnes ad
vescendū? **R**esponderūt se comestu-
ros fore absq; omni scrupulo pus-
q; se mori pmitterēt. **A**udite narra-
tionē. **C**ontigit vnū ex carth. dum
equitaret in tantaz semel famē et si-
tim incidere q̄ de sanguine equi sui
bibēt ne periret. aliud quippe quo
tunc sustentaret nō habebat. **D**ela-

abstinētia carnū

tuz fuit hoc ad reliquos fratres q̄
necessitatē circūspecte attendentes
que legē nō habet eundē absq; dis-
ciplina vel quauis pena velut inno-
cium susceperūt. maxime quia suffi-
cienter cōstare poterat omnib' de
necessitate sua. alioq̄n fortassis sub-
iacuisset discipline ordinis nō q̄dez
ex culpa p̄pria sed ad euitandū scā-
dalū alioz. ne deinceps licentiaz et
exemplū alij traxissent ad comedē-
dū carnes p libito. **M**eruisse autē
frater ille illā disciplinam ordinis
humiliter et innocenter tolerando
quēadmodū sentiunt doctores de
illo q̄ p ecclīasticā censuraz cogere
habitare cū illa q̄ ad veritatē non
est vxor sua legitima quāuis ita de-
cernēt ecclīa q̄ nō de occultis s; de
manifestis determinat. **C**asus alibi ē
exp̄ssus. **S**ic dico q̄ nō eēt quāq; in-
cōueniēs innocentē carthulienū. p
esu carnū aut earūde ministratiōe
discipline ordinis ad alioz terrorē
et regule inuiolabilitatē subiacere.
At vero dicit aliq̄s. **C**ur nō exp̄ssus
est et except' casus iste nccitatis ex-
treme. **D**ixi iā et repeto q̄ illud fie-
ri nō oportuit vt p̄bauī imo nec cō-
gruū apud eos fuit vt deduco. **S**ē-
sus certe hōis qz p̄ni sūt ad malū
ab adolescētia quātūcūq; in freno
et chamo cōstringāt vix edomari
p̄nt qn̄ effluāt et effrenes fiāt. **D**ū
ergo paruula eis aperitur rimula
licentie aut frenum eis tantisper la-
xatur fiunt confestim occasione as-
sumpta ex ipsa licentia deteriores.
Omnes enī deteriores sūm' licentia

apud Carthusienses.

vt **S**omic⁹ dicit. Quāobzē si casus aliquis fuisset in institutione p̄fata excessus expresse de comedēdo carnes. formidandū erat ne paulatim succedētib⁹ t̄pib⁹ magis ac magis dilatata fuisset et extensa hmōi licētia et tandē plus ad voluptatē q̄ necessitatē deseruisset. Totū hoc declarabūt amplī⁹ sequētia et expientia teste defendit. **T**ertiā postremo clusionē posui q̄ abbreviatio vite corporalis aut sanitatis debilitatio nō tollūt rationabilitatē p̄fate legis aut statuti. Non penit⁹ inutiliter tractandū hic esse arbitroz et declarandū quēadmodū licitū est agere multa siue t̄palia siue spūalia sint per que et in quibus abbreviat homo vitā suā aut infirmitatis debilitatē incurrit. **S**ecundo t̄n i p̄mis q̄ intentio talis hōis citius nature usumentis cursū id est periodū etatis siue nō ferat̄ directē et immedīate super eo quod est abbreviare vitā suā vel corpus in egritudinem trahere tanq̄ super sine p̄ncipali aut q̄ non fiat pro sine p̄hibito et nequā quēadmodum multi desperatoz et fortunas suas ferre non valentiū fecisse legunt̄ et vt stoycorū error facere consulebat. **I**n hoc siquidē casu tales grauiter peccant et p̄ leges merito dhonestant̄. **H**ic habet q̄z veritatis locū illa **H**ieronymi sententia. q̄ nō refert si quis per immoderatā abstinētiā se paulatim interficiat aut subito. **H**is p̄missis probō quod assumptum est

ccclx.

Licere scz plerunq̄ abbreviare vitā suā in varijs occupationib⁹ studijs et artibus. **N**o oppositam em̄ assertionē sequūtur absurditates innuere. inē q̄s illa nō mediocris ē. q̄ q̄libz tenerēt vacare studio medicine aut medicoz cōsilijs atq̄ regiminib⁹ continue vti deberet. **Q**uare sic? **C**onstat nempe q̄ ex ignorātia medicinaz p̄seruatiuaruz ab infirmitate. et conseruatiuaruz sanitatis. et omissionē insuper medicina/ lis regiminis irruimus in crebras egritudines. et vite abbreviationēz incurrimus. **R**ursus quilibet obligaretur desistere ab operib⁹ et actibus ex quibus veniunt cōmuniter debilitaciones in corpore et eiusdē corruptō velocior subsequitur. p̄sertim dum tempora sunt intemperata et ex nimio gelu vel estu feruūdo discrasiant armoniam debite sanitatis. **Q**uid p̄inde? **S**ic cēte agricolē colere terram. opilio pascere gregem. vindemiator vvas colligere. ruralis falcare fenuz v̄l segetes cursor legationem explere desistēt. **E**t ita passim in omib⁹ huiusmodi penalibus operibus et debite validudini non paruz aduersis valebit argumētū. **C**eterū posito isto cōdemnarent̄ omēs diuites q̄ delicatis ac p̄ciosis alimētis nō occurrūt morbis paup̄z si sp̄ modis omib⁹ licitis et possibilib⁹ sit sanitas in se vel alijs de nēcitate suanda v̄l egritudo pellēda. **P**orro cui dubiū eē p̄t q̄n militaris exercitatio secū pluri

De nō elu ſeu

ma accumulet corporis incommoda
nūc in ipſo belli apparatu. nūc in tē
torijs aut caſtris aut ſub diuo. de/
mū in ipſo hoſtili cōſictu. Quis ne/
get in his abbreviari vitā multipli/
cit corpale? Quid enumerē labores
eſt? frigoza famē. ſitim. curas. vigi/
lias. et vulnera quibus ipſa plerun/
q; vita fundit' extinguit'. Quis tñ
dixerit ppter hec repelli a milita/
do reges et alios republice recto/
res tāq; iniuſte agant et in ſe ipſos
manus injiciāt. Deniq; de ipſis mer/
catorib' quid dicturi ſūt nre poſiti/
oni aduerſates. de quibus ait **ſta-**
cus. Impiger extremos currit mer/
cator ad indos. **Per mare pauperi**
em fugiens per ſaxa p ignes. Quis
nō videat q; tam ipſi q; innumera/
biles hmōi hec et ſimilia agendo.
patiendo q; vitā abbreviāt'. Quis
neſciat q; egritudinib' varijs atter/
runt'. **Septim' t'palia ſolūmodo mi-**
meram' p quib' adipiſcendis con-
ſeruandis aut recupandis non dy-
co infirmitati ſed vite pculoꝝ mor-
ti licenter nos exponim'. **Cōcluda-**
mus igitur arguentes a minori ad
maius q; p bonis ſpūalibus adq;
rendis. ſeruandis. aut recupandis
ſeu reſtaurandis. vel p malis depel-
lendis nō eſt quolibet illicitū vel ir-
rationabile ſimilia perpeti. Quāob/
rem ipſi cartuſien' pnt ſubſci regu/
le vel ſtatuto ad cui' nihilomin' ob/
ſervationē ſequit' quicq; abbreviatō
vite corporalis vel debilitatō ſanita

abſtinēcia carniū

tis incurrit. **Sz** opponet forte ſeru/
puloſior aliquis et queret. ſi liceat
omnino medicinā ſpernere. **Si** pte
rea in enumeratis t'p'alib' exercitijs
fas ſit qualitercunq; et quocunq;
vitam oſumere. **Et** ſi ſic dicatur cō/
ſequēter ſicut dictū fuiſſe videri po/
teſt. licebit cuilibet abſq; vitio tem/
ptandi deū omnib' ſe piculis mor/
boꝝ et mortis improvidū obiecta
re. **Iſtud** vero nondū quiſq; dixit.
Reſpondeam' dicentes q; in pñti
materia ſicut et in reliquis omnib'
obſervare ſuenit puerbiū illud po/
eticum a **Terentio** cōmemoratum.
Re quid nimis. **Quod** **Orati'** pl'
exprefſit dicens **Eſt** modus in reb'
ſunt certi deniq; fines **Ultra** quos
citra q; nequit cōſiſtere rectū. **Hoc**
dicit pbus deſcribens virtuteꝝ eſſe
in medio non quidē indiuiſibili. ſed
in certa latitudine prout eſt ſignuꝝ
ad ſagittam. **Ac** uero qualiter acci/
piendum ſit medium hmōi ſi quiſq;
vltcrius pergat inquirere. **Reſpon-**
deat pro me idem pbus q; mediū
illud eſt quo ad nos et vt ſapiens
iudicabit. **Neq;** enim pōt aliter ſub
generalis regula vel arte notificari
tale medium. **Idcirco** virtus q; mul/
ta gignit. experientia certius q; ars
ſola tale mediū coniecturat. **Et** qz
attendit particulares circumſtanti/
as omnes clarius et ſolidius ope/
ratur. quāq; ars et doctrina mul/
tam afferant commoditatem. vir/
tutis exercitiū querentibus.

Sufficit ergo
caſſe id qd al
mediū lobu
pproſiro nro
ente qd omnis
omne diſcrimē
modis euitet
na ſpūalia bo
cui ſuim' de
ge min' vider
ſitione eorum
bis vite corpor
go aliquas rati
tiones ſpūales
vite hui' motib
ſubire vel pati
obediendū de
entū p peccat
ne charitatis p
tōe grauis ſcā
dum virtutes i
extremū pro ex
carnis ad ſpū
em quo ad prim
ſitū impare vt h
te corporali p ſid
plo martyriū. vel
laret quādamo
alijs multis ſer
habet em de
riū. **Ad** qd ad
ligaret quis
tur qñ xpian'
blicit' tyrāno
et ſpontane
teſtationē et la
plures ex mar
qui vel nō eſſe

apud

Sufficit ergo nobis p nūc verifi-
casse id qd assūptū est. qd oñdisse qd
mediū sobrietatis et abstinentie in
pposito nro nō sic iudicabit a sapi-
ente qd omnis debilitatio corpis et
omne discriminē mortis seu male vali-
tudinis euitet. **Sed** veniam ad bo-
na spūalia bona virtutū postqz lo-
cuti suim⁹ de bonis tpalib⁹ vbi lon-
ge min⁹ videret excusabilis p adq
litione eorundē abbreviatio qz tali-
bus vite corporalis. **Enumerem⁹** er-
go aliquas radices causas vel rati-
ones spūales ppter quas licitū ē
vite hui⁹ moribunde detrimentum
subire vel pati. **Et** primo quidē ad
obediendū deo. deinde ad satisfaci-
endū p peccato. **Rursus** p iuami-
ne charitatis pxiimi. ceterz p euita-
tōe grauis scādali. Porro ad qren-
dum virtutes in se vel in aliō. et ad
extremū pro extirpatione vitiōz et
carnis ad spm̄ subiectione. **Cōstat**
enī quo ad primū qd obedientia p̄t
licite impare vt homo subeat mor-
tē corporalē p fide sustinenda exem-
plo martyriū. vel vbi de⁹ hōi reue-
laret quēadmodum de samsonē et
alijs multis sentit. **Aug⁹**. de ci. dei.
Habet enī de⁹ vite et mortis impe-
riū. **Ad** hoc adhuc qd etiā vbi nō ob-
ligaret quis se ipm̄ p̄dere qd queri-
tur qn̄ xpian⁹ est. pōt tñ in casu pu-
blicis tyrānoz aspectib⁹ p̄ntare se
et spontanee morti tradere se in at-
testationē et laudē fidei sue. sic cū
plures ex martyrib⁹ fecisse narrant
qui vel nō cesserunt psequētib⁹. vel

Carthusienses. ccccxx.

eos cū potuissent nulla vi a se repu-
lerūt vt sancta legio Thebeoz. aut
deniqz veritatē eis inuitis et furen-
tib⁹ vltro publicauerunt. **Attamen**
necessaria est in hoc loco confide-
ratio particulariū circūstantiaruz
et vnctio spiritus docens quando
et vbi hoc fas existit. **Si** enim hoc
semper licet non fecisset xpus nec di-
xisset apostolis. **Cum** vos persecu-
ti fuerint in vna ciuitate fugite in
aliā. **Scd̄a** ratio sicut et sequen-
tes rei accōmodabilior ē quā agi-
mus. **Satisfactio** itaqz et iustitia se-
pe iubet multa fieri p q̄ abbreviati-
onem sequi vite perspicuū est. vide-
mus hoc in iustitia forensi et penitē-
tia publica tam in carceribus qz in
alijs vindictarū et punitionū mo-
dis innumeris. per famez. per sitim
nuditatem. cilicium. verbera. exiliū
reclusionēz. in aere pestilenti et secu-
lento. et per similia horum pro pec-
catis enormibus. **In** foro etiā peni-
tentiali quotidianū est. **Et** quis in
dubiū reuocat qn̄ liceat. istas puni-
tionū afflictiones deuota volunta-
te suscipere et susceptas p satisfaci-
endo iustitie et deo p peccatis lau-
dabiliter tolerare. **Est** quorundam
opinio de cōdemnato iuste ad mor-
tem per suspendium per carcerez q
famem qd potest absqz delicto sub-
terfugere si nihil obstat euasidi sue.
cuius oppositum non improbat.
Tradunt alijs dicentes qd manere
tenetur ne violet iustitiam et senten-
tiam publicā in se latā. **Nihilomin⁹**

De nō elu feni

quocūq; mō se hēat veritas de ob
ligatione ad vnū istoz vel ad alte
rū neminē dubitare arbitroz quin
odemnatus aliquis talis ad extre
mū supplicū mētozie possz n̄ fugē
cū pateret exitus liber p negligē
tiā custodū. et pōt vltro subire et
expectare sn̄iaz quā scit a se meritā
et a iusto iudice fulminatā. Sed et
videri posset nō esse penit⁹ impro
babile hominē crimosū posse ad
iudicari vt se ipm p se puniret quē
admodū p alios iustissime fit siue p
mortē siue p famis inedia. **Ex** hac
p̄sideratōe forē et publicē iusticie
rōnabilē colligē iustificatio religi
onis carth. imo et alteri⁹ austerior.
Cur ei n̄ potēt aliq; p̄cōz suoz
et flagitioz p̄sci⁹ q̄ demeruerit mor
tem eternam. imo et temporalem
si publicarentur. cur inquam nō po
terit talem rigorem vite a suo iudi
ce secreto cui p̄fessus est imposuiz
tolerare aut p̄sultū suscipere. quanq;
multo min⁹ p̄uideat se victurū et in
firmitatib⁹ fatigāvū. **Legat** Job.
heremita montis synai qui climac⁹
dicit in illo gradu scale mystice in
quo de p̄nia loquit̄. Refert p̄fecto
stupenda et forte magis admiran
da q̄ imitāda sup volūtario carcē
quorundā deū placare sibi volen
tū. **Et** hoz p̄spectiōe sedula liquet
q̄ rōnabil sit p̄ p̄cōzib⁹ carthuliv
ensū i viuēdo seueritas. imo et p iu
stis quatin⁹ deo satisfaciāt p pec
catis p̄p̄ris vel alienis. tpe mie ne
seueri⁹ puniat incōpabiliter ille pur

abstinētia carniū

gatorius ignis aut gehenna. **Ter**
tiaz rationē assignauit caritatē. **Er**
go pōt nimirū caritas fraternalis
imitat̄ esse xp̄i q̄ peccata n̄ra ip̄e
tulit. et languores n̄ros ip̄e porta
uit. **Sic** venerabilis et sand⁹ pauli
nus. **Nolane** vrbis ep̄us p filio vi
due durā seruitutē barbaroz spon
te subijt. **Sic** venerabilis sanctulus
p diacono morituro semet p̄buit
mortis discrimini. **Sic** deniq; olim
fieri et nūc in ecclesia q̄tidie p̄spici
mus. **Nam** et ob hanc precipue ra
tionē fuerūt religiones institute ad
satisfaciendū p peccatis fundato
rū et generaliter omnū. **Sūt** nēpe
aliqui in statu plangentium. sic alij
in statu actiuoz iuxta varietatē do
noz et officioz corpis xp̄i mystici
que distribuit ip̄ū sand⁹ p̄out vult
Si fas est ergo sicut fas est imo
merces magna pro alioz delictis
satisfactiōe in corpe p̄prio sustinē
licebit vtiq; consequenter vitam in
hoc exercitio breuiare: **Laudatur**
imperatoris illius iustitia et chari
tas qui pro filio vidue ad excecā
tionem ambozum oculoꝝ adiu
dicato oculi vnus saluationem in
filio p̄prio alterius oculoꝝ suo
rum iactura redemit. **Collaudatur**
postremo illius amoris pax et vin
culum insigne apud philosophos
vbi vterq; amioꝝum vicissim pro
altero concertabat occumbere. **Si**
mile de virgine quadaz **Antho**ce
na et milite tractat. **Ambrosi⁹** decla
matorie. **Cur** ergo careant p̄conio

apud

ipsi carth. cur non magis attollant
laudib' sup eozū charitate. q̄ qñq̄
a p̄p̄is peccatis immunes et expur
gati. nihilomin' ferūt sup se crimi
na alioz in abstinētis et infirmita
tib' plurimis. et quodāmodo animaz
suā p̄ alijs ponūt. **S**ollaudādi p̄
fecto sūt obrectatores eoz oppro
briū digni. presertim si ecclesiastici
sūt. **N**ā que impietas est eos illud
in alijs inculpāre q̄ suū deberet es
se officiū. exercere semet ipsos in tali
bus abstinētis et nō omnino taliter
s̄ p̄ salute fidelū et diuina placatio
ne p̄merenda et aduersis p̄tibus
debellandis. **N**az arma clericorum
sūt ieiunia. planct' et lachryme.

Setez in quarta ratione posuim'
euitationē scandali p̄ quo non di
co mala valitudo s̄ ipsa etiā mors
subelunda nō nunq̄ est. **A**udiamus
aplm. **S**i esca inquit scādalisat fra
trē meū nō manducabo carnes in
eternū. **S**it s̄m hoc aliq̄s posit' in
ultima necessitate famis coraz ido
latris nō alijs cibus vesci pmittūt
eū q̄ idolorib'is. nunq̄ s̄ibit tal'
p̄i' mortē ferēs q̄ comedat in scā
daluz sue fidei apud idolatras aut
apud fratres xp̄ianos simplices si
ex hoc esu pati scandalū pbabiliē
formident. **N**uto insuper aplm ma
gis ad euitationē scandali pusillo
rū q̄ ad p̄p̄iā corpis refrenatiōez
asperisse eū dixit. **C**astigo corpus
meū et in seruitutē redigo. **S**ur hoc
agis **P**aule. **N**e inq̄t cū alijs p̄dica
uero ip̄e reproch' inueniar. **N**olo di

Carthusienses. cccxxi.

cant auditores mei. **I**ste plen' ven
tre de ieiunijs predicat. **I**ste repleta
bursa aut arca argento auro et ve
sib' plurimis. frugalitatē nobis li
beralitatēq̄ et indumentoz p̄citātē
suadē conat'. **M**edic' ē cures p̄mo se
ip̄m. **V**idētis hic mḡri et f̄es q̄ ne
cessaria est amplioz vite austeritas
in p̄dicatozib' p̄latis et curatis q̄
in alijs. et si nō ob aliud. ad hoc tñ
q̄ alioq̄n inefficax reddūt d̄bū suū
aut oblocutiōes a subditis suis pa
tiūt. **N**ec excusant' penit' q̄uis edo
mitā s̄ciāt carnē suā. aut si obinde
pati vite carnalis dispendiū p̄time
scāt. **T**raducam' nē ad rē q̄ tractat
rōez hmōi. **S**it aliq̄s carthusien.
vir p̄bat' in vltima egritudine con
stitut' a qua libēabit si carnib' vtaē
et sciat h̄ ip̄e seu p̄ reuelationē seu p̄
medicoz finalē attestatiōez. seu q̄
tale est suū dictamē oscie. **N**ia duc
tat nihilomin' quēadmodū verisi
mile est q̄ comestione sua f̄es aliq̄
vel p̄ntes vel abītes ad q̄s fama
volauerit scandalisabunt. tū q̄ in
solitū est. tū q̄ nō sufficient' erūt in
fōrti de casu nēcitatē sue extreme.
Neniq̄ q̄ temptabūt vehementer
ad exemplū illi' assumē carnes in
cibus etiā si p̄ter et extra nēcitatē
extremā est. **F**ormidabit p̄inde vir
hmōi nō absq̄ ratione ne rigor or
dinis paulatim laxatus tandē fun
dit' euanescat neq̄ remedij loc' ha
beat. **Q**ue rō? q̄ nimiz semel lapsa
f̄ligio vt expti scripserūt nūq̄ a vix
repari p̄t. **N**oua facili' a fundamē

De nō esu leſi

tis cōderetur pnt̄ quēlibet sup hoc certū reddere aliena facta multaz religionū que ab initio summe discipline fuerūt. sed p̄ licentias et laxationes primit̄ modicas deinceps maiores in hanc tantā effrenatōez corruerūt vt nihil plus abstineant a secularib⁹. nulla in silentio. in ieiunij. esu carniū. ⁊ alijs disciplinis diuersitas inueniē. in tantū quidez vt apud multos stupor sit. si cū p̄fessionis sue et voti integritate et statu salutis tales viuere arbitrent̄. Sed relinquens alios sibi ip̄s. **Quero** si carthusien̄. ille quē loq̄mur teneat̄ aut saltē iure possit in casu n̄o abstinere a carni⁹ dum talia pie recogitat. reuoluit et formidat. **Estimo** plane neminē sane intelligētū vnq̄ dubitaturū q̄n hoc possit. et plures spero diducos fore q̄ ad hoc pro scandali vitatōe obligat̄. **Siquidē** plus est aia p̄ximī q̄ corp⁹ p̄ximū aut esca. **Quanto** plus ergo estimā de sunt tot aie p̄ntes et future. imo tota carthusien̄ religio. tota seueritas. tota q̄ disciplina. vt q̄d p̄bat̄ vir pro modicis vite dieb⁹ iam velit nolit p̄turis tale religioni sue discrimē afferret. **At** quid p̄terea pro restauratione membri pereuntis et paulo p̄ necessario deserturi touz corp⁹ mysticum in ceteris saniorib⁹ membris detrimentuz patiet̄. **Quō** dabit totū vite florez pro fratrib⁹ iste qui tanta cupiditate particulā egraz ⁊ marcidā cū eoz nocumēto retinere conat̄. **Non** est ad exte

abstinētia carniū

mū fidus miles. et strenuus ille q̄ plagas suas statim refoueri aut sanari querit cuz totius sui exercitus deordinatione periculo vel strage. **Puto** certe gloriosus ille confessor martinus non fecisset in hac re scrupulū qui suadētes corp⁹ in vltimo agone ostitūtū stramentis mollioribus ofouēi magna grauitate cōpescuit. **Sinite** inquit fratres sinite. **Ego** si aliud exemplū vobis relinquo peccaui. **Est** q̄ homo singulari voto perpetue alicui⁹ abstinentie ostrict⁹ soluere. illud pro vltima necessitate debēt. **Est** similiter q̄ carthusien̄. aliquis adhuc tenetur vbi si sufficienter sibi ostarēt de nullo sibi obsecuturo frat̄z v̄l ordinis scandalo. **Nihilomin⁹** qz rarissimi me et quasi nunq̄ circūstātie tales pariter occurrūt apud carthusien̄. potuit cū omni rationabilitate ferri suū generaliter de nō comedēdo carnes statutū. **Novissime** p̄monē abbreviantes tractem⁹ simul postremas duas rōnes adquisitionē scz virtutū et exterminū vitioz p̄pter q̄s debilitare corp⁹ et abbreviare vitam plurimū qz fas ē et aliq̄n necessitas. **Proposuit** salomon a vino abstrahere carnē suam vt animam suaz transferret ad sapientiaz. **Daniel** et ceteri p̄phaz vt diuinis reuelationib⁹ essent idonei pene sup̄ vires corp⁹ sub abstinentia macerabant. **Amplius** tradunt in oteplationibus experti non posse animaz ab egypto tenebrose carnalitat̄

apu
nisi per o
carnalis
faciat
tis etiam
pōt etiam
apphēn
nēclerit
hoc in se
uerat qui
p̄p̄tias
opinor p̄
tpe n̄o co
alēdant et
ad hoc sob
q̄ p̄teruat
sed multo
gior. **T**
dilatāt aī
fericia ne
inueniēs a
dilatēt au
a q̄ tribula
tatis regre
ad inuicis
tēam talis a
rarū al p̄tāt
m̄ ab oī n̄
o teplatione
lma serper
mō cognū
ritu v̄nēo
abouit **T**
o teplatione
tem p̄bi po
tas p̄tro
stus. quio
q̄o siōes et
hoibus ger
nent. augea

apud Carthusienses

nisi per desertū fortis cōtritionis
carnalis. corporalē qz abstinentiam
faciāt non solū a supfluis s; a mul-
tis etiam nēarijs. Ad hoc traduci
pōt etiam illud **Gregi.** Nemo pōt
apphendere qd sup ipm ē. si p̄us
nescierit mactare qd ē **Bernardus**
hoc in se ipō et pprio corpe exple-
uerat qui ppter hoc in egritudies
ppetuas inciderat. Hāc esse causā
opinor p̄cipuā cur tanta ē raritas
tpe nro eoz qui cōtēplatiōis arē
ascēdant et illic stent. **Exigū** q̄ppe
ad hoc sobrietatis nonnulla m̄mō
q̄ p̄seruat mandatū qz p̄cēm eximit
sed multo asp̄ior ab initio atqz rī-
gidior. **Tribulatiōes** itaqz corpis
dilātāt aiām ad supiora et ad in-
feriora ne dilabat stringūt. Sic si
inueniēs aiā ubi sue affectiōis pes
dilātēt aut q̄scat. qm̄ inundauerit
aq̄ tribulationis sup terrā sensuali-
tatis regredi opellit cū columba
ad interioris arcā quietis. **Qui** dō
ieiunij talis atqz tribulationū cete-
rarū asp̄itatē a se iugiter repulēt
mirabor si non expers erit. eleuate
cōtēplatiōis. **Esti** non assidue per-
sma serpet ei? aimus. cōtēptus cōs-
mō cognitiōis alioz sic a cōmuni
ritu viuēdi vel ad t̄pūs nō semet
abducit. **Videtis** ego q̄ntū seruit
cōtēplatiōis virtuti in qua felicitas
tem p̄hi posuerūt ipa vitā? asperū-
tas. Porro qd̄ aget fortitudinis
virtus. quid zelus aiāz quid spes.
qd̄ fides et charitas. vel ut ip̄e in
hoibus generent vel genite cōser-
uent. augeant roborent. **Estimo** si

CCCCXII

magnispēdet corpis lacturā dum/
mō p̄ eā finis su? habeat. **Ceteruz**
attēde tibi qd̄ debeas sanitatis. i.
curationis a vicijis qm̄ vt corp? re-
dimas ferrū patieris et ignē inq̄t
Naso Dicerēt aliq̄ sed nō defm̄io
qz p̄ cuitatione doloris nimij aut
deformitatis fas esset alicui? mor-
bū mēbrī incuratū relinq̄re. ex quo
tū morbo dimisso breuiaret vita.
Hec abbreviatio q̄nto rōnabilius
tolerabit ad cuitādos doloēs nō
momētaneos sed p̄ vicijis puniē-
dis sēpiternos. **Adam** qz cōsue-
tudo naturā imutat vsqz adeo vt
venenū cibus esse possit. **Mltos** iā
audiui alteri? religionis quib? in
egritudine vsus carnū cōcedit. di-
cetes abominationē eis fieri. nau-
sēā si carnes gustēt. **Malū** qz iugitē
carē tantū valet in eis cōsuetudo.
quā p̄hs alterā dicit esse naturā.
Esto deniqz qz ex esu carnū pue-
niet in calib? p̄dicte nēitatis. p̄lo-
gatio q̄liscūqz viuēdi. q̄s nouit si
deterior ex h̄ postmodū egritudo
et lassitudo sequet? **Audi** sile. **Essēt**
aliq̄n potiones qd̄a medicinales
vtpote laxatiue satis idonee. p̄ p̄-
ri statu patiētis. dissuadet illas si-
vi medici ne ex vsu talium pigra qz
segnis in futurū reddat caro. **Sub**
inde credam? exptis. **Asserentem**
itaqz audiui vnū de **Carthusiensu**
bus virū plane doctissimū qz plu-
res numero morerent aut egrota-
rent in eozuz religione si carnibus
vterent. **Causā** addebat qz vigilie
et solitudo et q̄es cet̄a qz deuoti-
S i

De nō esu seu

onis hōi exercitia digestio nē im-
pediūt et ita cruditatez q̄ndam in
stomacho relinquūt. **Ad** aliā qz
vix aut raro tpanē. et sobrie inter
hec gule incitāmēta versarent. **Quā**
tur ob aliud sapiēs vnus medico
rū dixit p̄les occisos gula q̄z gla-
dio. **Qd** si nullus diceret tñ expiē-
tia loquēte cognoscit. **Cur** aliun-
de p̄terea religiosi et rurales a
carnib⁹ imo et a vīno et a ceteris
gule blandiētib⁹ cibis lōge factis
senectā maiorē sepius attingūt q̄z
ali⁹ voluptuose et opulēte talibus
enutriti. **Preponderat** scio ille que
aiam reficiūt cause q̄s diximus vt
defendat sobrietatez. tñ ita loquen-
dū fuit carnalib⁹ qui carnalia p̄fe-
rūt. **Ira** eoz iniquitatez mentiri sibi
docere debuim⁹ qui abbreviatōez
vīnēdi ali⁹s obijciē. p̄ crimine suā
vitā frequētius et o deus q̄nto in-
decēt⁹ neq̄us et sordidius sua vo-
racitate et ingluuie macant suffo-
cant et necant. **Qm̄** in multis esuis
iuxta sapiētis d̄bū multa ē infirmī-
tas. **Et** p̄m p̄rietatē virgiliani ver-
bi multos etiā viuos vīnū somniū
q̄z sepeliuit. **Postremo** q̄o eradica-
tio viciolarū libidinū in se ip̄o fer-
uentiū fieri suadet q̄n nōnulli quia
occasionez prestabat ali⁹s luxuriē
sua pulcritudo se ip̄os lacerabāt
in facie aut cū suis piculis ingenti-
bus exules aufugeſt. **Iulgata** ē
ioseph historia. necnon benedicti
bernardi et similiū. **Reptus** ē mihi
insup vn⁹ scēoz patrū qui vt elatō-
nem ex suis virib⁹ surgentē ope-

abstinētia carniū

sceret in aia magnis a deo p̄tib⁹
obtinuit vt demoniace passiōi cor-
pus subiaceret. **Nō** euagemur vltē-
rius in materia latissima de adqui-
sitione virtutū et amissione viciōzū
stringat p̄mo ad virtutē vnicā ca-
stilitatis. et q̄stionē q̄one veluti cla-
uū clauo retūdā. **Quero** ab ad-
uersarijs. si vouere liceat p̄petuaz
castitatē. **Nō** ita impudētē desipi-
unt vt h̄ negēt. **Non** negabūt insu-
per q̄n dabilis sit casus n̄citat. ex-
treme quo vel a tyrāno aliquo v̄l
p̄pter abūdantiā obsceni illi⁹ hūo-
ris putrescētis vt fieri p̄t piclita-
bitur vita ei⁹ qui vouit castitatē si
nō sumat ab ope carnali remediū.
Quero ergo si talis nō dico fornicari
v̄l adultēari h̄ m̄rimonialitē vxo-
rem assumē et eā carnaliter agno-
scere possit et debeat q̄m hoc agē-
do diuturni⁹ viueret vt supponitur.
Si n̄deat q̄ votū castitat. impe-
dit m̄rimoniu cōtrahendū etiā in
illo casu n̄citat. extreme. **Quero**
p̄. **Uñ** hec h̄z vt cuz votū illd̄ hu-
mana t̄mō volūtate emissū suēt
ac p̄inde p̄cepto illi d̄ino nō occi-
des quo pacto p̄t obutare. **Ira**
enī p̄us argutū est in sc̄da oclusio-
ne. **Rursus** p̄t sibi a papa cōcedi
disp̄latio cōtrahendi. qua disp̄-
latio facta nūq̄o vxozari tenebi-
tur p̄ licito vsu carnali saluatuo-
vite sue. aut si poterit subire mortē
ne castitas sua v̄ginalis aut vidui-
alis depereat. **Si** p̄mū nob̄ donēt
cur nō ita dicere possum⁹ q̄ nō ob-
stāt cā n̄citat. extreme aut supe-

Vigilij

apud
rioris au
ueri cer
Si vero
onē qz ra
licite pat
tatis pp
q̄ obligat
bis varen
castitate
bigz v̄l si
transgred
talis p̄mon
stro ita se
interpret
pater eide
sicut de p
nes nobis
fis qz null
tinētis an
insup mar
perpetuū
da. **Tridui**
b̄m h̄mōi
dore nec in al
re (iniaz, nob
nobis. **De**
tute toler
patebit lū
adeptōne
lū abbrev
q̄d h̄c p̄
no mox
in casu nec
castitatis
quantq̄ te
cit similitu
tia a carni
tū est. etiā

rioris auctoritate sit perpetuo vo-
 ueri certa sobrietate sicut et castitas
Si vero dicant iuxta consuetudinem opinio-
 nem quod talis etiam non uouens possit
 licite pati mortem pro obseruatione casti-
 tatis perpetue. quauis hec pati neque-
 que obliget. **N**elle desiderare ut no-
 bis darent diuersitatis rationes in
 castitate et sobrietate que non utro-
 bius erit similis huius diuini precepti
 transgressio. **N**on occides. nunquid
 talis perseveranter castus in casu no-
 stro ita se ipsum pungere dicendus est
 interpretatiue. quod ad vitam seruandam
 patet eisdem licite exitum pro matrimoni-
 um sicut de perseveranter absciente car-
 nes nobis opponit. **D**iceret fortas-
 sis quod nulla est ponderatio digna con-
 tinetis anime secundum sapientem. **V**inculum
 insuper matrimonij non temporale est sed
 perpetuum et multa secum fert incom-
 moda. **T**ribulationes inquit apertius habe-
 bunt homines. **N**olo hic pertinaciter ten-
 dere nec in alterutra parte fixam fer-
 re sententiam. nolo quoniam quicquid dicatur pro
 nobis esse. **N**am si mors pro castitatis vir-
 tute toleratur ubi etiam sine delicto
 patebit libertas fas est pro virtutis
 adeptione vel obseruatione vitam non so-
 lum abbreviare. sed etiam ultro perdere
 quod hic perbandum assumebam. **S**i
 vero mors usquequaque declinanda esset
 in casu necessitatis talis. et tamen votum
 castitatis non indiscrete factum fuisse
 quanquam tale casum non exemerit cuius-
 que similitudo quod statutum de abstin-
 entia a carnibus rationabiliter factum vel la-
 tum est. etiam si nulla sit exceptio pro ex-

pressa verba vallatur put in scda
 occlusionem dicebat. **O**mmutescat er-
 go obtrectatores quilibet contra san-
 ctam carthuse sobrietatem quam potius
 venerem ipsam tanquam imitricem Jo-
 baptiste abstinencia secundum preceptum lecti-
 onis nostre textum. tanquam insuper sanctorum
 patrum representans exempla atque vesti-
 gia. **A**ceptum preterea tanquam satilla-
 toria pro suis alienis que delictis et
 magno iustitie atque caritatis zelo.
Collaudet etiam velut proficiens alijs
 exemplo et merito. denique suscipiat
 quasi generatiua virtutum. tam morali-
 um quam intellectualium et vitiosarum cu-
 pidinum potenter repressiua. **N**unc ad
 medicos conuersus obsecro et obte-
 stor eos pro salute anime sue quantum arte
 sua que est de medendis corporibus
 arti artium que est regimen anime nequeque
 ope vel consilio damnabili asponant.
 sciant et obseruent quoniam sicut anime corpore
 ita medicinam theologie et morali
 scie sicut architectonice. subijci equum
 est seruire et ancillari. **N**on nullam id-
 circo sanitatem corporis medicum aspu-
 rare debet modis aut remedijs anime
 saluti contrarijs. alioquin abutitur arte
 propria. et in deum et in se et proximum
 grauitate offendit. **C**autum ergo et di-
 tuti consilium dent suis egrotantibus pro
 fertim religiosi consilium. **C**aveant ne
 dum sanare corpus alienum student. sau-
 cient anime suam et alienam. aut ne deo-
 strato utrumque corpus et anima pereat. **S**i
 altissimum e terra medicinam creauit si-
 cut affirmat sapienter non impugnet
 queso deum per donum suum. **A**udiant

De nō esu seu

medici eiusdē sapiētis cōsiliū vt orēt
deū vt p̄sperent in manib⁹ opera
eorū. Sic em̄ fm̄ eiusdē pollicitatio
nē disciplina medici p̄ quā se suā q̄
artē deo subijcit exaltabit caput ei⁹
No nouissimū nolo putet me aliq̄s
p̄ oīa q̄cunq̄ p̄cedentia secludere
velle discretōis virtutē i abstinētia
vel seruanda vel assumenda. **S**cio
itaq̄ et sic p̄res determināt q̄ ad
deteriorē exitū et cui min⁹ est reme
diū trahit abstinētia indiscreta q̄
edacitas immoderata. **H**ec autē dis
cretionis virt⁹ nunq̄ meli⁹ q̄ in hu
militate et obedientia seruat. dū vi
delz p̄p̄ius sensus deserit et alieno
prudētū et exptoz cōsilio prompte
paret atq̄ subijcit. **H**ec autē obediētia
discretōis mater vbi meli⁹ q̄ in re
ligionū p̄fectiorib⁹ locum hz. **I**lluc
inuiget sup̄ior exercitata discre
tio vt suā vnicuiq̄ p̄ qualitate oī
tōis loci aut t̄pis abstinētiā limitet
et mensuret ne q̄d p̄ diuino officō
sancitū est tollat illud aut notabili
ter impediat. **S**ciāt q̄ corp̄alis ex
ercitatio ad modicū vtilis est nisi p̄
quāto iuuat pietatē q̄ ad oīa valet
Sz postulabit a me forsā aliq̄s
min⁹ instruct⁹. q̄d potissimū in absti
nētia ne immoderata sit prudens
lectoz attendit. **R**ūdeo q̄ nō labo
res. nō veratōes. nō p̄inde abbre
uiatōez istā v̄ste corp̄al. tantundē
cōsiderat quantū ne sensus efficiāt
hebetes ac stolidi p̄ excessiuā in ie
iunio aut fletū abundantiam. et vt
nō ex cōtū rōis iudiciū euertat. sen

abstinētia carnī

sub⁹ etem̄ vehemēter lesis leuē exin
de rōis v̄lus p̄pter cōnexionē mutu
am p̄ statu p̄tū sensus ad intellēm.
Sic cōcedo quantūlibz abstinētie
rigor dūmodo sana et integra sen
suū viuacitas et iudiciū rōis imper
turbatū maneat salua erūt oīa. **A**t
uero si cōtra hanc sensuū q̄ rōnis in
tegritatez. aliq̄s sup̄ior a subditis
extorquet abstinētiāz etiam in die
veneris sancta est nō p̄ impari po
tētia tolerandi qm̄ nō oīa possum⁹
ille dissimiliter onera abstinēdi diuī
dat singulis put op⁹ hnt. **A**ffirmo
q̄ iam nō discretor sed destructor.
nō tutor sed tortor habend⁹ est et
tanq̄ pernicioza pestis declinand⁹
Ram q̄d fit in subito lesio semel rō
ne ex sensuū p̄turbatōe! **R**eddit siq̄
dē hebes. asper attonit⁹ et intracta
bilis velut aial brutū nec iaz rōnis
v̄lu ducit sed furoris et insipiētie cu
iusdaz bestialis impetu circūagitat
et raptatur. **R**uit postremo in hanc
desperate p̄ditōis foueā vt sibi sa
piens videat q̄ stolid⁹ est. se duce
esse vult q̄ cec⁹ est. et q̄ p̄p̄ij inops
ē et salubris cōsiliū alieno p̄ius obe
dire recusat. **C**ur ita? qz tā ambulat
in magnis et mirabilib⁹ sup̄ se. **J**ā
q̄ reuelatōib⁹ insolitis q̄ miraculis
faciēdis se cogitat idoneū. **J**az so
mnia. iam fantasias oēs portētuo
sas p̄uisionib⁹ auctētici acceptat
Jā deniq̄ nisi misēat ex alto deus
p̄rim⁹ est corruē e monte illo ad q̄
angel⁹ ascendit. et descendit diabo
lus. **N**oētis q̄ n̄cāria sit in rōis

apud

pia dicitur
subditos
mollesce
p̄ desidia
rumpat p̄
Opus p̄
plenu p̄
riti grā
erit pie po
oōz de oī
perpendere
indolentia lo
rit nō habe
in religionib⁹
Hec habul
pposita de
bruitatis
quodā nup
Hec est lau
libera sanct
quā est pec
ri nō valeo
roz in aliq̄
randam in
denuncio ex
Sed equivo
fructū orat
apud illa q
corda nra
dūm nrm
in secula se

Explicite tr
cartulifia

7
 pia discretio et discreta pietas q̄
 subditos velut attrahē cordas nec
 mollescē nimis sinat nec lentescere
 p̄ desidia. nec supra modū tēdat ne
 rumpat̄ p̄ stoliditatē ⁊ insipientiaz
Opus p̄fecto plenū difficultatis.
 plenū p̄iculi et multe vigilie h̄ me
 riti grādis et laudis excelle. nec de
 erit pie postulantiū vnctio spūs q̄
 docet de om̄ib⁹ **E**t his ad extremū
 perpendere fas est q̄ periculosa sit
 indiscretis solitudo. quia cū cecide
 rint nō habent subleuantē. **S**ecus
 in religionib⁹ bñ institutis reperit̄.
Hec habuit vt dicerē sup questione
 p̄posita de non esu carnū. quanq̄
 breuitatis amor quedā intacta et
 quedā nup tacta deserē cōpulerit.
Hec est laudabilis et in discretione
 libera sanctorū patrum abstinētia.
 quā eti peccator et secularis imita
 ri nō valeo aut nō satis volo. vene
 roz tñ in alijs amiroz et colo vene
 randam insup colendam q̄ libens
 denuncio et libera voce defendo.
Sp̄o equidē ex hac pia seculitate
 fructū orationū suaz mihi p̄futur
 apud illū qui iussit ne grauarentur
 corda n̄ra in crapula et ebrietate.
 om̄m n̄rm **J**hm xp̄m qui est bñ dīc̄
 in secula seculoz **A**men

Explīcit tractat⁹ de non esu carnū
 carthusiē.

Sequūtur quedā p̄posi
 tiones excerpte de lectōne cancella
 rii parisi. Anno dñi. **M**ccccxc. apud
 sanctū **V**ictorem occasiōe cuiusdā
 dubitationis in factō vni⁹ militis
 carthusiensis

Quertam⁹ nūc sermonē
 ad decisionē p̄dicte du
 bitationis l̄ralis de velli
 catione spicaz alienaz
 per discipulos xp̄i. an scz illic fuerit
 vera ratio. et ex consequēti ad restitu
 tionē fuerit obligatio. **I**ntroducū
 hec dubitatio qz l̄ralis est. **E**t vt in
 q̄sitōib⁹ aliq̄b⁹ nouit̄ factis fiat aliq̄
 satisfactio de obligatis ex furto v̄
 mutuo. si p̄ religionis ingressū sint
 immunes a soluendo. **S**upponam⁹
 in p̄mo descriptionē furti. **F**urtum
 est cōtractatio rei aliene inuito dño
Hec est succincta ⁊ geneneralis fur
 ti descriptio. cui⁹ declaratio patere
 poterit ex corollarijs sequētib⁹ sup
 ponēdo q̄ dominiū rez ē duplex.
 vñū diuinū. aliud hūanū. **H**ūanū ē
 duplex naturale ⁊ civile seu politicū
 de p̄ scriptū est de deo. **D**ñs vni
 uersoꝝ tu es. **D**e altero dicit ap̄tus
 q̄ om̄ia n̄ra sunt. **E**t xp̄s. **P**rimum
 querite regnū dei et iustitiā eius et
 hec oia adficiēnt̄ vobis **D**e tertio
 scribūt ip̄e leges civiles et canoni
 ce sicut etiā scriptura sacra sepe ome
 morat. **P**rimū fundat̄ in titulo cre
 ationis et gubernatōis rez. **S**c̄dm
 in titulo caritatis et iusticie. **T**ertium
 in regulis legis ciuilibis et canonicis

*compro de obligatōe ex furto
 vel mutuo*

*dominiū rez duplex
 diuini et hūani*